

DET GÄLLER OSS ALLA

EFFEKTEN AV VÅRT ARBETE 2021

INNEHÅLL

Hjärt-Lungfonden i korthet	4
Fakta om hjärt- och lungsjukdom i Sverige	5
Generalsekreteraren har ordet	6
Forskning är vår metod	8
Hjärt-Lungfondens visionära forskningsmål	10
Forskningsfinansiering	14
Stora forskningssatsningar	16
»Smärtan var en hjärtinfarkt«	20
Vi fortsätter kampen mot covid-19	22
Hjärt-Lungfondens preventions- och påverkansarbete	24
Hållbar utveckling och Agenda 2030	26
Hjärt-Lungfondens organisation	27
Gåvor gör forskningen möjlig – Hjärt-Lungfondens insamlings- och kampanjarbete	28
Så når vi ut – Hjärt-Lungfondens informationsverksamhet	30
»Stickningen blev en ny karriär«	32
IHE: Forskningen ger enorma hälsovinster	34
Våra anslag i siffror	40
Effektrapport 2022	42

DET GÄLLER OSS ALLA

Produktion: Hjärt-Lungfonden **Projektledare och redaktör:**

Nils Bergeå **Text:** Nils Bergeå, Malin Byström Sjödin

Art Director: Pia Albinsson **Omslagsfoto:** André de Loisted

Tryck: Billes

STÖD HJÄRT-LUNGFORSKNING

Med din gåva stödjer du forskning som räddar liv och ger fler mer tid att leva.

Swish: 90 91 92 7

Plusgiro: 90 91 92-7

Bankgiro: 909-1927

90 SVENSK
KONTO INSAMLINGS
KONTROLL

HJÄRT- LUNGFONDEN I KORTHET

- ➔ Hjärt-Lungfondens vision är en värld fri från hjärt- och lungsjukdomar.
- ➔ För att ge människor längre och friskare liv samlar Hjärt-Lungfonden in och delar ut pengar till särskilt utvald hjärt- och lungforskning samt arbetar för ökad kunskap om forskningens betydelse.
- ➔ Hjärt-Lungfonden är en ideell insamlingsorganisation. Vi är därför helt beroende av gåvor från privatpersoner, företag och stiftelser.
- ➔ En stor andel av den oberoende forskningen inom hjärt-, kärl- och lungområdet i Sverige finansieras av Hjärt-Lungfonden. Vid årsskiftet 2021-22 finansierade fonden 289 löpande forskningsprojekt. Under 2021 fördelades 58 procent av utdelade medel till hjärt-kärlforskning och 42 procent till lungforskning.
- ➔ Hjärt-Lungfondens insamling uppgick 2021 till 460 miljoner kronor.
- ➔ 2021 delade Hjärt-Lungfonden ut 333 miljoner kronor till forskningen i form av projektanslag, forskartjänster, forskarmånader, Hjärt-Lungfondens Stora forskningsanslag, Prins Daniels anslag för yngre lovande forskare med mera. Hjärt-Lungfonden är också huvudfinansiär av den stora befolkningsstudien SCAPIS, där 30 000 svenskar i åldrarna 50 till 64 år har genomgått omfattande undersökningar av hjärta, kärl och lungor.
- ➔ Under 2021 utlyste Hjärt-Lungfonden ett anslag för forskning om covid-19 kopplat till hjärt- och lungsjukdom. 30 forskningsprojekt beviljades sammanlagt cirka 15,7 miljoner kronor.
- ➔ 17 procent av Hjärt-Lungfondens totala intäkter 2021 gick till kostnader för insamling och administration. En grundregel, som satts upp av Svensk Insamlingskontroll, är att högst 25 procent av de totala intäkterna hos ideella insamlingsorganisationer får gå till kostnader för insamling och administration.

FAKTA OM HJÄRT- OCH LUNGSJUKDOM I SVERIGE

- ➔ Cirka 30 000 svenskar dör av hjärt-kärlsjukdom varje år i Sverige. Hjärt-kärlsjukdom orsakar nästan en tredjedel av alla dödsfall i landet.
- ➔ Det innebär att dessa sjukdomar sammantagna, med bred marginal, är den vanligaste dödsorsaken.
- ➔ Över två miljoner svenskar lever med hjärt-kärlsjukdom.
- ➔ De dödligaste hjärt-kärlsjukdomarna är hjärtinfarkt och stroke.
- ➔ I Sverige drabbas ungefär 26 000 personer årligen av stroke. Cirka 6 300 avlider av en stroke varje år.
- ➔ Varje år drabbas omkring 25 000 personer i Sverige av hjärtinfarkt. Årligen dör omkring 5 000 svenskar till följd av hjärtinfarkt.
- ➔ Varje år drabbas uppskattningsvis 10 000 svenskar av hjärtstopp.
- ➔ Omkring 250 000 personer i Sverige beräknas leva med hjärtsvikt.
- ➔ Cirka 1,3 miljoner människor i Sverige lever med lungsjukdom. Folksjukdomarna astma och KOL är de vanligaste.
- ➔ Omkring 800 000 personer i Sverige lever med astma.
- ➔ För KOL är antalet drabbade mer osäkert. Mellan 400 000 till 700 000 människor i Sverige beräknas ha sjukdomen.
- ➔ Under de senaste decennierna har vår livsstil förändrats. Rökning har blivit ovanligare samtidigt som blodkolesterol och hypertoni är mer välkontrollerat på befolkningsnivå. Samtidigt ökar stillasittande, övervikt, fetma och typ 2-diabetes. Det förändrade panoramat av riskfaktorer för hjärt-kärlsjukdom och lungsjukdomen KOL kan komma att bryta den nedåtgående trend som vi sett för många av sjukdomarna på senare tid.

**GENERAL-
SEKRETERAREN
HAR ORDET**

2021 blev året då vidden av covid-pandemin stod klar för oss alla. Ännu ett år präglad av social distansering, restriktioner och sjukdom – men också massvaccinering och hopp om en återgång till det normala.

Efter två kämpiga pandemiår hamnade vi 2022 i en ny svåröversäglig omvärldssituation – ett krig mitt i Europa.

Men backar vi till fjolåret är jag stolt över Hjärt-Lungfondens bidrag i kampen mot pandemin. Precis som 2020 valde vi under 2021 att genomföra en anslagsutlysning till forskning om covid-19 kopplat till hjärt-, kärl- och lungsjukdom, denna gång med särskilt fokus på post-covid. Gensvaret från forskarvärlden var mycket stort och totalt fördelade vi under fjolåret 15,7 miljoner kronor till 30 covidforskningsprojekt i hela landet.

Jag vill sända ett hjärtligt tack till alla er som skänkte gåvor till Hjärt-Lungfonden under fjolåret. Tack vare er kunde vi under 2021 dela ut inte mindre än 333 miljoner kronor till forskning om hjärt-, kärl- och lungsjukdomarna.

Med er hjälp kan Hjärt-Lungfonden fortsatt ge stöd åt omkring 300 vetenskapligt utvalda forskningsprojekt vid landets universitet och universitetssjukhus. Ett stort antal forskare får möjlighet att arbeta vidare mot nya genombrott till gagn för de hjärt- och lungsjuka.

Den data-, bild- och biobank som byggts upp inom ramen för befolkningsstudien SCAPIS, som fonden huvudfinansierar, kommer att bli en viktig resurs för forskare under decennier framöver. I mars 2021 nåddes en stor milstolpe då forskningsbanken kunde öppna för hela det svenska forskarsamhället. Antalet vetenskapliga arbeten baserade på SCAPIS-materialet ökar kontinuerligt och under hösten publicerades den första av SCAPIS så kallade nyckelpublikationer om kranskärslssjukdom (se sidan 16).

Sedvanliga höjdpunkter under året var utdelningen av Hjärt-Lungfondens Stora forskningsanslag på 15 miljoner kronor och Prins Daniels anslag för yngre lovande forskare på 6 miljoner

kronor. 2021 gick unikt nog båda dessa anslag till angelägen forskning om lungsjukdomen KOL.

Dessutom såg ett helt nytt, stort anslag dagens ljus 2021. Det är inriktat på preventionsforskning och vi delar ut det i samarbete med Norheds stiftelse.

Som framgår av denna rapport har Hjärt-Lungfonden under 2021 också satsat mycket på det intressepolitiska påverkansarbetet. Satsningen Folkhälsa för alla, som redan nått konkreta resultat, ligger mig särskilt varmt om hjärtat. I samarbete med Institutet för hälsoekonomi, IHE, har vi också under 2021 i rapportform kartlagt samhällskostnaderna för hjärt-kärlsjukdom, levnadsvanornas inverkan och forskningens samlade värde.

Hållbarhetsfrågorna är centrala för Hjärt-Lungfonden och i år har vi för första gången tagit fram en särskild hållbarhetsrapport som avser verksamheten 2021.

2021 var året då Jan Nilsson avslutade sitt värv som ordförande i vårt forskningsråd. Jag vill rikta ett stort tack till Jan för hans viktiga insatser och välkomnar professor John Pernow som ny ordförande.

Hjärt- och lungsjukdomarna gäller oss alla. Över två miljoner personer i Sverige lever med någon form av hjärt-kärlsjukdom, och 1,3 miljoner lever med lungsjukdom. Ovanpå detta har covid-19 tillkommit som ytterligare en utmaning.

Med hjälp av forskningen kan vi rädda liv och minska lidandet. Hjärt-Lungfonden arbetar vidare för att även nästa år kunna dela ut ett mångmiljonbelopp till den livsviktiga forskningen. Tack för ditt stöd!

KRISTINA SPARRELJUNG
Generalsekreterare, Hjärt-Lungfonden

FORSKNING ÄR VÅR METOD

Hjärt-Lungfonden samlar in pengar till vetenskapligt utvald hjärt- och lungforskning. Vi arbetar också för ökad kunskap om forskningens betydelse för att ge fler ett längre och friskare liv.

Hjärt-Lungfonden bildades 1904 i kampen mot tuberkulos och idag är vår vision en värld fri från hjärt- och lungsjukdomar. Verksamheten är helt beroende av gåvor från privatpersoner och företag.

Hjärt-Lungfonden har sedan starten haft forskning som sitt centrala instrument i kampen mot de stora folksjukdomarna. Redan under kampen mot tbc satsade vi på

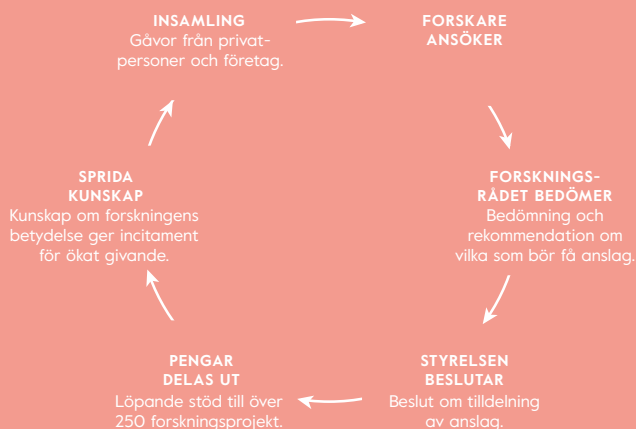
medicinsk forskning och gav stöd till projekt och metoder som syftade till att begränsa utbredningen av sjukdomen i Sverige.

Hjärt-Lungfonden har ambitionen att som den största och viktigaste svenska finansiären av hjärt- och lungforskning fördela resurser som möjliggör största möjliga framgång i kampen mot sjukdomarna. Det mesta vi idag känner till om riskfaktorer, diagnosmetoder, medicinsk teknik, vård och medicinering bygger på gedigna forskningsinsatser.

Hjärt-Lungfonden vill uppmuntra forskning inom hela hjärt-, kärl- och lungområdet. Därför är det viktigt att fonden har stödformer som riktar sig såväl till unga och lovande forskare som till världsledande forskargrupper. Hjärt-Lungfonden strävar efter att presentera nya stödformer som står i samklang med samhällets utveckling. Ett aktuellt exempel är det anslag till covid-19-forskning som utdelades 2020 och 2021.

Hjärt-Lungfonden arbetar för ökad kunskap om forskningens betydelse och driver påverkansarbete i syfte att stärka samhällsstrukturer för prevention, forskning och vård.

SÅ HÄR ARBETAR HJÄRT-LUNGFONDEN FÖR EN VÄRLD FRI FRÅN HJÄRT-LUNGSJUKDOM

A silhouette of a person standing on a hill, looking out over a landscape under a bright, hazy sunset sky. The sun is a large, glowing orb in the upper right, casting a warm orange light across the entire scene. The person is positioned on the left side of the frame, facing right.

HJÄRT- LUNGFONDENS VISIONÄRA FORSKNINGSMÅL

Med forskningens hjälp vill Hjärt-Lungfonden bidra till att rädda liv och ge människor fler friska år. Baserat på sjukdomsförekomst, forskningsaktivitet med mera har vi valt ut elva forskningsområden som särskilt viktiga och definierat visionära forskningsmål för respektive område.

Målen hjälper oss att följa forskningsinsatser över tid och tydliggör vilka resultat som forskningen förväntas leverera på en övergripande nivå.

I detta avsnitt presenteras de elva visionära forskningsmålen – och exempel på aktuella forskningsprojekt som fonden finansierar inom respektive sakområde.

➔ MEDFÖDDA HJÄRTFEL

Det föds i medeltal fem barn med hjärtfel i Sverige varje dygn. Barn drabbas dessutom, liksom vuxna, av andra hjärtsjukdomar, exempelvis rytmrubbningar och hjärtmuskelsjukdomar.

Forskningens mål är att ge oss en djupare förståelse av de bakomliggande orsakerna. Via bättre diagnos och behandling – från fosterstadiet och upp i åldrarna – ska forskningen bidra till att hjärtsjuka barn kan leka och leva som alla andra.

Exempel på forskningsprojekt:

- **Psykisk ohälsa hos personer med medfött hjärtfel.** Huvudansvarig: Mikael Dellborg, Göteborg.
- **Förbättrad framtid för patienter med enkammarhjärta.** Huvudansvarig: Annika Rydberg, Umeå.

➔ HJÄRTINFARKT

I Sverige får i genomsnitt tre personer i timmen en hjärtinfarkt. Inte bara äldre, utan även yngre och personer mitt i livet drabbas. Många av dem dör innan de når sjukhuset. De som överlever upplever ofta att de fått en ny chans i livet. De löper dock en stor risk att drabbas på nytt och många av dem utvecklar hjärtsvikt.

Forskningens mål är att förutse och förhindra hjärtinfarkter, samt ta fram nya behandlingar som ger dig som genomlevt en hjärtinfarkt fler friska år.

Exempel på forskningsprojekt:

- **Randomiserad studie av långtidsanvändning av beta-blockerare vid liten hjärtinfarkt.** Huvudansvarig: Tomas Jernberg, Stockholm.
- **Det stressade immunförsvaret hos patienter med kranskärslssjukdom.** Huvudansvarig: Lena Jonasson, Linköping.

➔ FÖRMAKSFLIMMER

I Sverige har cirka 400 000 personer den allt vanligare diagnosen förmaksflimmer. Tillståndet leder varje år till tusentals fall av stroke. Förmaksflimmer orsakas av oreda i de elektriska impulserna som styr hjärtats rytm. Sjukdomen är ofta funktionsnedsättande och förenad med en mycket dålig livskvalitet.

Forskningens mål är att tidigare hitta dem som har förmaksflimmer, förbättra deras livskvalitet och minska risken att de drabbas av stroke.

Exempel på forskningsprojekt:

- **Ny läkemedelsstrategi mot förmaksflimmer.** Huvudansvarig: Fredrik Elinder, Linköping.
- **Biomarkörer för en ökad förståelse och bättre behandling av förmaksflimmer.** Huvudansvarig: Ziad Hijazi, Uppsala.

➔ HJÄRTSVIKT

Minst 250 000 svenskar lider av hjärtsvikt. Det är en allvarlig sjukdom där hjärtat inte orkar pumpa ut blod för att möta kroppens behov. De drabbade behöver ofta avancerad läkemedelsbehandling och ibland hjärtkirurgi för att leva längre.

Forskningens mål är att hjärtsvikt upptäcks tidigare och att behandlingen förbättras, så att den som drabbas får ett längre liv med ökad livskvalitet tillsammans med dina nära och kära.

Exempel på forskningsprojekt:

- **Att belysa gråzonen – hjärtats energibalans vid lätt sänkt pumpfunktion.** Huvudansvarig: Per Arvidsson, Lund.
- **Mekanisk pumpbehandling vid svår hjärtsvikt.** Huvudansvarig: Göran Dellgren, Göteborg.

➔ PLÖTSLIGT HJÄRTSTOPP

Varje år drabbas uppskattningsvis 10 000 personer av plötsligt hjärtstopp, ett livshotande tillstånd där hjärtat slutar att pumpa blod. Bara cirka 600 överlever.

Forskningens mål är att den som råkar ut för hjärtstopp ska överleva och inte få hjärnskador. Fler kan klara livhanaken om omhändertagandet i akutfasen och behandlingen utvecklas. Forskningen syftar även till att förebygga att människor drabbas av hjärtstopp.

Exempel på forskningsprojekt:

- **Strategier för att minska tiden från kollaps till behandling vid hjärtstopp som sker prehospitalt.** Huvudansvarig: Anette Nord, Stockholm.
- **Drönare med hjärtstartare som räddar liv vid plötsligt hjärtstopp.** Huvudansvarig: Andreas Claesson, Göteborg.

➔ STROKE

I genomsnitt drabbas 70 personer i Sverige av stroke varje dygn. Stroke, som är ett samlingsnamn för hjärninfarkt och hjärnblödning, innebär en försämrad blodförsörjning till hjärnan. Av de drabbade avlider många, medan andra blir svårt funktionsnedsatta och/eller personlighetsförändrade.

Forskningens mål är att minska antalet fall av stroke och andelen patienter som dör. Forskningen syftar också till att förhindra fysiska och kognitiva funktionsnedsättningar efter stroke, så att den som drabbas kan leva sitt liv med god livskvalitet.

Exempel på forskningsprojekt:

- **Stroke – faktorer som påverkar risk och återhämtning.** Huvudansvarig: Arne Lindgren, Lund.
- **4D flow-MRI för att förstå länken mellan hjärtats och hjärnans hälsa.** Huvudansvarig: Anders Wåhlin, Umeå.

➔ DIABETES

Idag har omkring en halv miljon svenskar en diabetesdiagnos. Personer med diabetes löper en kraftigt ökad risk att drabbas av hjärt-kärlsjukdomar som stroke och hjärntinfarkt.

Forskningen syftar till att bättre förstå sambandet mellan diabetes och hjärt-kärlsjukdom. Därigenom kan bättre behandlingsmetoder utvecklas som kan förhindra följsjukdomar hos dem som har diabetes.

Exempel på forskningsprojekt:

- **Nya molekylära mekanismer bakom utveckling av diabeteskomplikationer.** Huvudansvarig: Maria Gomez, Lund.
- **Aortastenosis hos individer med diabetes.** Huvudansvarig: Anne Wang Gottlieb, Stockholm.

➔ **ASTMA**

Idag har cirka 800 000 personer i Sverige den inflammatoriska folksjukdomen astma. Av dem har 15 till 25 procent svårt att få god kontroll på sin sjukdom. Under en attack dras luftrörens muskler samman vilket begränsar luftflödet och försvårar andningen.

Forskningens mål är att bättre förstå hur olika typer av astma uppkommer, förbättra diagnostiken samt utveckla och individanpassa behandlingar som förbättrar livskvaliteten.

Exempel på forskningsprojekt:

- **Biomarkörer för individanpassad behandling av patienter med astma.** Huvudansvarig: Anna James, Stockholm.
- **OLIN-studierna – astma, allergi och lungfunktion från barndom till vuxen ålder.** Huvudansvarig: Linnea Hedman, Luleå.

➔ **KOL**

Mellan 400 000 och 700 000 människor i Sverige beräknas ha lungsjukdomen KOL, men många av dem har ännu inte fått diagnosen. I snitt dör åtta personer varje dygn på grund av folksjukdomen, som försvårar luftflödet till och från lungorna.

Forskningens mål är att bättre förstå samlingsdiagnosen KOL samt utveckla ny individanpassad behandling som minskar lidandet och risken för en för tidig död för dig som har sjukdomen.

Exempel på forskningsprojekt:

- **Behandlingsstrategier riktade mot vaskulära förändringar vid KOL.** Huvudansvarig: Anna-Karin Larsson Callerfelt, Lund.
- **AiDA – en ny teknik för att upptäcka sjukdom djupt ner i lungan.** Huvudansvarig: Jakob Löndahl, Lund.

➔ **SÖMNAPNÉ**

Obstruktiv sömnapné – tillfälliga andningsuppehåll i sömnen – rapporteras hos cirka 10 procent av kvinnorna och 20 procent av männen i åldern 30–60 år. Mörkertalet är stort. Sömnapné leder ofta till försämrad livskvalitet och medför en förhöjd risk för olyckor och hjärt-kärlsjukdom.

Forskningens mål är att hitta sätt att identifiera vilka patienter med sömnapné som bör behandlas. Forskningen syftar också till att utveckla bättre behandlingsmetoder och förhindra utveckling av hjärt-kärlsjukdom hos dig som har sömnapné.

Exempel på forskningsprojekt:

- **Enzymaktivitet skapar sömnapné – nya diagnosmetoder och utveckling av en ny specifik läkemedelsbehandling.** Huvudansvarig: Jan Hedner, Göteborg.
- **Vilken typ av sömnapné är skadlig?** Huvudansvarig: Eva Lindberg, Uppsala.

➔ **TUBERKULOS**

Enligt WHO är omkring en fjärdedel av världens befolkning infekterad av bakterien som orsakar tbc. Cirka 10 procent av de infekterade kan under sin livstid utveckla aktiv sjukdom, som oftast ger kronisk hosta och viktnedgång. Sjukdomen riskerar leda till döden om den inte behandlas. Multiresistent tbc är ett ökande problem som även förekommer i Sverige.

Forskningens mål är bättre diagnostik samt nya vacciner och behandlingsstrategier för dem som drabbats av sjukdomen – framsteg som också möter det globala hotet.

Exempel på forskningsprojekt:

- **Nya terapier för behandling av tuberkulos.** Huvudansvarig: Gabriela Godaly, Lund.
- **Tvåstegs kombinationsbehandling med ny immunterapi mot tuberkulos.** Huvudansvarig: Susanna Brighenti, Stockholm.

FORSKNINGS-FINANSIERING

Hjärt-Lungfondens forskningsråd bedömer, tillsammans med en grupp sakkunniga experter, ansökningarna och föreslår för styrelsen vilka som bör få forskningsanslag, med undantag för vissa anslagsformer.

Grundregeln är att fördela pengar till den forskning som har högst kvalitet och som bedöms ha de bästa förutsättningarna att göra nytta. Forskningsrådet arbetar efter en strukturerad bedömningsmodell där kvalitet och frågeställning är viktiga kriterier. Forskningen ska också kunna omsättas till patientnära klinisk vård så snart som möjligt. Den som söker anslag är ansvarig för hur de beviljade medlen används och för den vetenskapliga och ekonomiska redovisningen.

Under 2021 ingick 23 ledamöter i forskningsrådet. Forskningsrådet består av välmeriterade forskare inom hjärt-, kärl- och lungområdet från hela Sverige. De nomineras av landets medicinska fakulteter, specialistföreningar samt Svenska Läkaresällskapet och utses sedan av Hjärt-Lungfondens styrelse.

Vid bedömningen av ansökningarna till

Hjärt-Lungfondens stora anslagsomgång delas forskningsrådets ledamöter och ett antal medicinskt sakkunniga in i åtta bedömningsgrupper. Hjärt-Lungfondens forskningsråd tillämpar ett strikt jävsreglemente för att säkra kvaliteten på den forskning som stöds. Bedömningsgrupperna delas upp mellan hjärt-kärl- respektive lungområdet för att

underlätta det stora antalet bedömningar och för att säkerställa att jävsreglementet följs. Ansökningar till Hjärt-Lungfondens Stora forskningsanslag bedöms sedan 2008 av en nordisk bedömningskommitté, vilket även gäller det nya preventionsanslaget. Under 2021 deltog en extern observatör på alla bedömningsmöten under stora anslagsomgången.

För speciella ansökningsomgångar inhämtas särskild kompetens inom det specifika området.

Under 2021 var professor Jan Nilsson ordförande för forskningsrådet och professor Gunilla Westergren-Thorsson var vice ordförande.

Utdelningen till forskningen 2021

Under 2021 fick Hjärt-Lungfonden in ansökningar till ett värde av cirka 2 miljarder kronor. Av denna summa kunde Hjärt-Lungfonden bevilja 16,7 procent som forskningsstöd.

Under 2021 delade Hjärt-Lungfonden ut 333 miljoner kronor till hjärt-, kärl- och lungforskare i Sverige.

Av den totala summan delades en stor andel ut i form av projektanslag, men anslag gavs även till forskartid. 2021 beviljade Hjärt-Lungfonden totalt 223 ansökningar om olika typer av forskningsanslag, vilket kan jämföras med 216 året innan. Totalt sett pågick 289 forskningsprojekt med finansiering från Hjärt-Lungfonden under 2021.

2021 kom det in totalt 640 ansökningar om forskningsstöd, vilket är 100 färre än 2020. Minskningen kan förklaras av covid-pandemin som inneburit att antalet resebidrag minskat drastiskt.

2021 fördelades 58 procent av forskningsmedlen till hjärt-kärlforskning och 42 procent till lungforskning.

VÅRA ANSLAGS-FORMER 2021:

Hjärt-Lungfondens Stora forskningsanslag

Prins Daniels anslag för yngre lovande forskare

Projektbidrag

Forskartjänster

Forskarmånader för disputerade

Forskarmånader för doktorander

Utländsstipendium

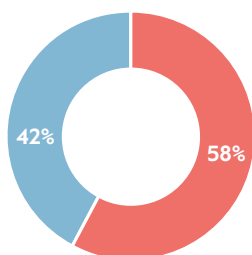
Preventionsforskning med stöd från Norheds stiftelse

Covid-anslag

Resebidrag

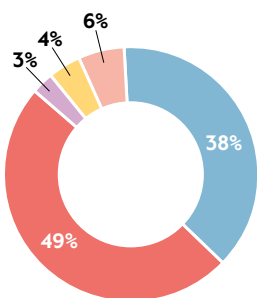
Vetenskapliga möten

FÖRDELNING AV TILL-
GÅENGLIGA MEDEL 2021

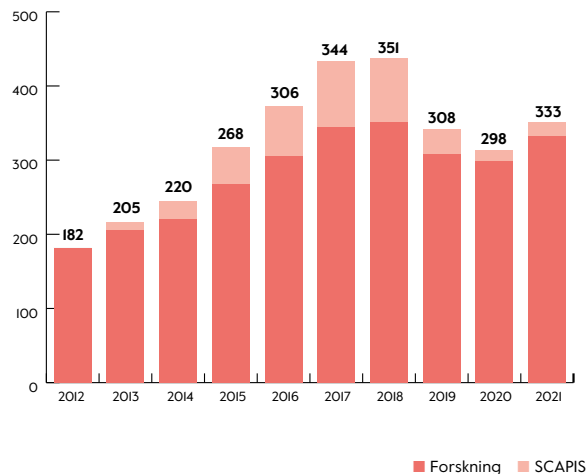
■ Hjärta/kärl
■ Lunga

FÖRDELNING PER TYP
AV FORSKNING

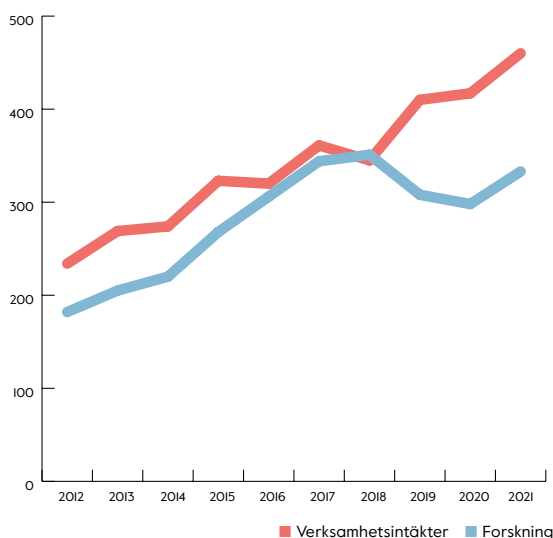

■ Klinisk och epidemiologisk forskning
■ Translationell forskning
■ Grundforskning
■ Preventionsforskning
■ Vårdforskning

UTDELAT TILL FORSKNING 2012-2021

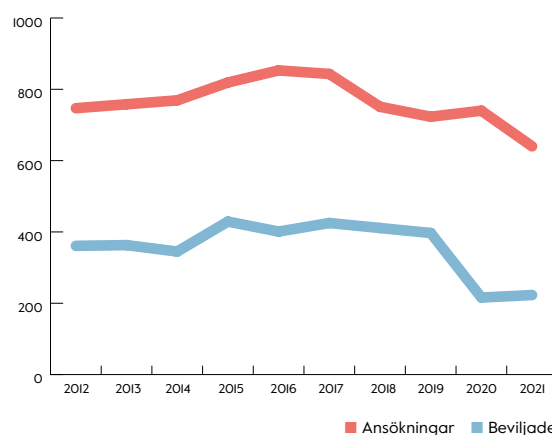

UTDELAT TILL FORSKNING 2012-2021

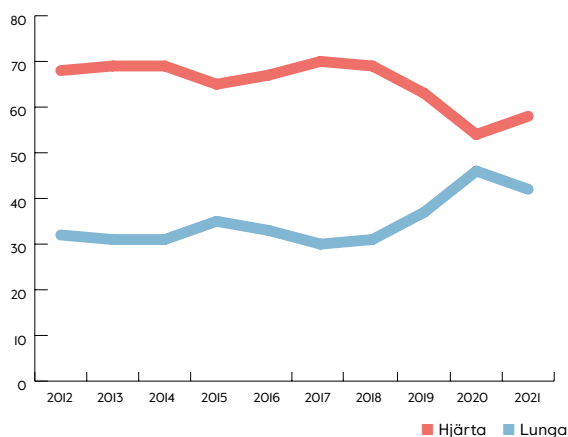
■ Verksamhetsintäkter ■ Forskning

ANTAL SÖKTA OCH BEVILJADE
ANSÖKNINGAR 2012-2021

*Antalet beviljade ansökningar sjönk efter covid-19-pandemins intåg våren 2020, framför allt pga resebidrag/kongressbidrag. Att antalet ansökningar sjönk överlag 2020 till 2021 orsakades av fortsatta reserestriktioner och färre ansökningar kopplade till covid-19.

FÖRDELNING AV BEVILJADE MEDEL MELLAN
HJÄRTA OCH LUNGA 2012-2021

■ Hjärta ■ Lunga

ORTER MED ANSLAG

STORA FORSKNINGS- SATSNINGAR

Befolkningsstudien SCAPIS – störst i världen i sitt slag

SCAPIS är en unik befolkningsstudie som utgör Hjärt-Lungfondens största enskilda forskningssatsning. Visionen är att minska risken för sjukdom i hjärta, kärl och lungor hos kommande generationer.

På sex svenska universitetssjukhus genomgick 30 154 slumpvist utvalda svenskar under åren 2013 till 2018 omfattande hälsoundersökningar, lämnade blodprover och fick högupplösta bilder tagna på blodkärl och organ. Informationen från alla undersökningar i form av data och bilder har samlats i en gemensam databas, och alla de biologiska proverna har lagrats i en nationell biobank för framtida analyser. Allt insamlat material blir tillsammans världens mest omfattande data/bild/biobank.

Den 17 mars 2021 invigdes SCAPIS, vilket var en milstolpe för SCAPIS-projektet som föddes som idé redan 2007. Hjärt-Lungfonden sände invigningen digitalt. Medverkade gjorde forskare från respektive SCAPIS-ort och Gymnastik- och idrotts-högskolan, H.K.H Prins Daniel och medfinansiären Knut och Alice Wallenbergs Stiftelse. I samband med invigningen öppnades SCAPIS databas för forskare knutna till svenska lärosäten. Vid öppnandet av databasen fanns mer än 1 000 variabler tillgäng-

liga som data på kroppsmått, lungfunktion, fysisk aktivitet, laboratorievärden och information från röntgenbilder tagna vid undersökningarna. Därefter har nya data tillförts såsom metabolomik- och proteomic-data från 5 000 individer, data från patientregistret, läkemedelsregistret, medicinska födelseregistret samt data från sju lokala substudier. SCAPIS databas kommer kontinuerligt att utvecklas och kompletteras med ytterligare data.

Ansökningar om att få tillgång till SCAPIS data görs via en digital tjänst som nås via www.scapis.org. Handläggning av ansökningar sker på SCAPIS-kontoret.

Den första vetenskapliga publikationen som avser hela SCAPIS kohorten publicerades i *Circulation* i september 2021. Studien är en kartläggning av kranskärlen och resultaten visar bland annat att fyra av tio svenskar mellan 50 och 64 år har synliga plack i hjärtats kranskärl.

Andra publikationer under året, som avser delar av SCAPIS kohorten, är bland annat en studie som visar att viktuppgång i tonåren ger större risk för dödlig hjärtinfarkt. En annan redovisar en ny metod som med hjälp av nanopartiklar kan upptäcka KOL i ett mycket tidigare stadium än vad som är möjligt idag. En tredje publicerad studie visar en koppling mellan olika nivåer ►

**SCAPIS KOMMER
KUNNA BIDRA TILL EN
BÄTTRE FOLKHÄLSA OCH
GE MÄNNISKOR LÄNGRE
OCH FRISKARE LIV**

av endotelproteiner i blodet och kardiovaskulär risk, vilket kan utgöra ett första steg i utvecklingen av ett rutinblodprov som kan ge en bild av kärlhälsan hos en individ – ett av SCAPIS övergripande mål.

SCAPIS leds av en nationell styrgrupp som består av representanter från de sex deltagande universiteten (Göteborg, Linköping, Malmö, Stockholm, Umeå och Uppsala) samt Hjärt-Lungfonden. Studien finansieras huvudsakligen av Hjärt-Lungfonden, men även av Knut och Alice Wallenbergs stiftelse, Vinnova, Vetenskapsrådet samt de medverkande universitetssjukhusen och universiteten. Mer information om SCAPIS finns på www.scapis.org och www.scapis.se.

Stora forskningsanslaget

Hjärt-Lungfondens Stora forskningsanslag delas ut årligen och är fondens största enskilda anslag. En forskare eller forskargrupp verksam i Sverige tilldelas en summa om 15

miljoner kronor över tre år. Anslaget ska skapa förutsättningar för ett avgörande forskningsgenombrott. Sedan 2012 delas anslaget ut av Prins Daniel, som är hedersordförande i Hjärt-Lungfondens styrelse.

År 2020 gick Hjärt-Lungfondens Stora forskningsanslag till Gunilla Westergren-Thorsson, professor i lungbiologi vid Lunds universitet. Hon tilldelades anslaget för sin forskning om hur man kan aktivera lungornas självläkningsförmåga vid exempelvis lungsjukdomen KOL. Gunilla Westergren-Thorssons hypotes är att anpassad, medelintensiv fysisk träning kan åstadkomma detta.

Prins Daniels anslag för yngre lovande forskare

Hjärt-Lungfonden strävar efter att lyfta fram särskilt framstående forskare tidigt i deras karriärer, och har därför instiftat ett särskilt anslag för ändamålet på sex miljoner kronor

som fördelas över tre år. Det stora anslaget ger forskaren möjlighet att arbeta koncentrerat med att nå ett forskningsgenombrott inom hjärt- eller lungforskning som bedöms få stor betydelse för patienterna. Anslaget delas ut av H.K.H Prins Daniel.

Prins Daniels anslag för yngre lovande forskare gick 2020 till André Nyberg, docent vid Umeå universitet. Han tilldelades sex miljoner kronor av Hjärt-Lungfonden för sina studier som undersöker om högintensiv intervallträning kan hjälpa personer med lungsjukdomen KOL att må bättre. Anslaget till Nyberg innebar att Hjärt-Lungfondens två största anslag för första gången under samma år gick till forskning om KOL.

Forskartjänster

En forskartjänst innebär att forskaren får sin forskning finansierad på hel- eller halvtid under tre år. Två forskare tilldelades under 2021 helt nya forskartjänster från Hjärt-Lungfonden – lungforskaren Jenny Hallberg och hjärtforskaren Stephen Malin, båda vid Karolinska institutet. Ytterligare fem fick förlängningar av sina befintliga forskartjänster: Alexandru Schiopu, Craig Wheelock, Robin Hofmann, Peder Olofsson och Rebecka Hultgren.

Övriga anslag

Vid sidan av de två största anslagen och forskartjänsterna dominerade i vanlig ordning de hundratals forskningsprojekt som tilldelades projektanslag anslagsfördelningen volymmässigt under 2021 (se avsnittet Forskningsfinansiering).

Dessutom finansierade Hjärt-Lungfonden så kallade forskarmånader, återvändarbidrag och stipendier för forskning utomlands. Forskarmånader ges bland annat till doktorander som befinner sig i den senare fasen av sitt avhandlingsarbete, och kan beviljas för sammanlagt tolv månaders forskningstid under en period av två till tre år.

Forskarmånader fördelas även till disputerade forskare.

Akutanslag till forskning om covid-19

Utöver den ordinarie fördelningen av forskningsmedel tog Hjärt-Lungfonden med anledning av covid-19-pandemin under våren 2020 initiativ till en akut anslagsutlysning till forskning om covid-19 kopplat till hjärt-, kärl- och lungsjukdom. Gensvaret från forskarvärlden blev mycket stort och utlysningen upprepades under 2021. Denna gång öronmärktes en del av den totala anslagssumman till studier av så kallad post-covid med koppling till hjärta, kärl och lungor. Efter ett omfattande bedömningsarbete av forskningsrådets experter beviljade styrelsen i april totalt 15,7 miljoner kronor till 30 utvalda covid-relaterade forskningsprojekt i hela landet.

För att visa på bredden i de 30 beviljade covid-forskningsprojekten presenterar vi i nästa kapitel korta projektbeskrivningar baserade på ansökningarna från våren 2021. Under året producerade Hjärt-Lungfonden även rapporten »Vår kraftsamling mot covid-19« som beskriver alla finansierade projekt.

Livsstilsrelaterad forskning

Under 2020 fattade Hjärt-Lungfonden beslut att instifta ett nytt anslag till livsstilsrelaterad forskning med stöd av Norheds stiftelse. Utdelningen av anslaget på totalt sex miljoner kronor skedde för första gången 2021. Anslaget gick till Maria Bäck, docent och fysioterapeut med specialistkompetens inom hjärt-kärlsjukdomar. Hon är universitetslektor vid Linköpings universitet men jobbar till vardags kliniskt och med forskning inom hjärtrehabilitering på Sahlgrenska universitetssjukhuset i Göteborg. Hennes forskningsprojekt är fokuserat på rehabilitering efter hjärtinfarkt. Två miljoner kronor kommer årligen att fördelas till projektet med start 2021.

A middle-aged man with short, white hair and a slight smile is looking directly at the camera. He is wearing a black, textured turtleneck sweater. He is standing in a kitchen, with a window and a doorway visible in the background. His right hand is resting on a surface, and his left hand is raised slightly, holding a small object. The lighting is warm and natural, coming from the window behind him.

**SMÄRTAN VAR INTE
EN PROPP UTAN EN
HJÄRTINFARKT**

För två år sedan överlevde Ronny Frey, 69, en svår hjärtinfarkt. I dag är en del av hans hjärta skadat och han kämpar med kärlekskramp.

– Jag är väldigt tacksam för att jag lever, säger han.

RONNY FREY BOR tillsammans med sin fru och barn i Kullavik utanför Göteborg. Sedan ett par år tillbaka är han pensionär efter ett minst sagt hektiskt och roligt arbetsliv som IT-konsult. Först som anställd men de sista åren som egen företagare.

– Under många år pendlade jag dagligen mellan Göteborg och Stockholm. Senare reste jag över hela världen. Ofta blev det både långa arbetsdagar och veckor. Men det var roligt, säger han.

Stress och oregelbundna tider var vardag. Motion och bra mat var ibland svårt att få till.

– Jag tror att min kropp och mitt hjärta har tagit lite stryk av allt flackande och stress, konstaterar han.

För två år sedan, i december 2019, drabbades Ronny av en svår hjärtinfarkt. Samma morgon som infarkten kände han under en promenad ett svårt tryck över bröstet och det blev svårt att andas. Ett par veckor innan hade han känt sig trött och mellan varven stack det i armarna. Annars kände han sig relativt pigg.

– Jag tog mig till vårdcentralen. Där misstänkte de hjärtinfarkt men jag hade en tydlig smärtpunkt över lungan vilket var lite märkligt. Det är inte det mest typiska för en infarkt och personalen misstänkte först en propp i lungan, berättar han.

Det blev ambulans i ilfart till sjukhuset där Ronnys värden skenade. Ändå tog det tid för läkarna att konstatera hjärtinfarkt. Faktum var att en sjukskötare var den som insåg allvaret och beställde de undersökningar som behövdes. Hjärtinfarkten var ett faktum. Det blev en ny ambulansfärd till ett sjukhus med mer kompetens. Där lades Ronny på operationsbordet. Fem kärl var igenproppade och Ronny fick stent inopererat.

– Jag drabbades av tre hjärtstopp där och då. Men också ett senare på intensivvården. Det tog ett par dagar innan jag vaknade på IVA. I mitt fall hade snabbare diagnostik varit bra. Nu tog det för lång tid med allt, berättar han.

Men han lever och det är han såklart oändligt tacksam för. Hjärtat har dock tagit stryk och han har drabbats av kärlekskramp som kräver mediciner. Trots allt tycker Ronny att han mår ganska bra, han tar vara på stunden och har börjat med sjukgymnastik.

– På årsdagen av min infarkt firar vi livet med tårta och god mat. Nu hoppas jag att jag ska bli så pass pigg att jag kan börja dansa igen. Det vore fantastiskt, säger han.

TEXT MALIN BYSTRÖM SJÖDIN FOTO ANDREAS OLSSON

VI FORTSÄTTER KAMPEN MOT COVID-19

Hjärt-Lungfonden beviljade under 2021, efter en särskild anslagsutlysning, medel till 30 forskningsprojekt om covid-19 med koppling till hjärt- och lungsjukdom.

En del av den totala anslagssumman öronmärktes till studier av så kallad post-covid. För att visa på bredden i de beviljade projekten presenterar vi här nedan fem korta projektbeskrivningar baserade på ansökningarna från våren 2021.

Våren 2021 producerade Hjärt-Lungfonden

rapporten »Vår kraftsamling mot covid-19« som beskriver alla finansierade covid-19-relaterade forskningsprojekt 2020-21. Hjärt-Lungfonden har även aktivt spridit kunskap om pågående projekt till media och haft en aktiv dialog med patientföreningen Svenska Covidföreningen kring samarbetsprojekt.

UNDERSÖKER MEKANISMER BAKOM SVÅR SJUKDOM

Projekt där avancerad mikroskopi används för att kartlägga vilka processer i lungan som aktiveras vid svår covid-19 och hur skadorna kan leda till långvariga symtom, till exempel genom fibrosutveckling. Vävnadsproverna i studien kommer från patienter som avlidit i covid-19. Genom forskningen hoppas man förstå vilka immunförsvarsmekanismer som leder till livshotande sjukdom och permanenta förändringar i lungan.

Projektansvarig: Jonas Erjefält, Lund.

SÖKER ORSAKEN TILL BLODPROPPAR VID COVID-19

Studie med syfte att bättre förstå orsaken till de blodproppar som drabbar många av de svårast sjuka i covid-19. Ofta är det blodpropparna i lungorna som är en direkt anledning till att patienten avlider. Blodplättar från patienter med covid-19 klumpar lättare ihop sig än hos friska, i dagsläget vet man inte varför. Om man förstår problemet bättre finns möjlighet utveckla nya behandlingar och därmed förhindra död.

Projektansvarig: Petter Höglund, Stockholm

BLODPROV TÄNKBAR DIAGNOSVÄG VID LÅNGTIDS-COVID

Den här studiens syfte är att med testmetoden Elisa försöka identifiera antikroppar som misstänks angripa en speciell cellstruktur och orsaka långtids-covid. En

teori kring långvariga negativa effekter efter covid-19-sjukdom är att antikroppar bildas som angriper en typ av cellstruktur, G-proteinkopplade receptorer. Om metoden fungerar som det är tänkt kan det ge möjlighet att ställa diagnosen långtids-covid genom ett enkelt blodprov.

Projektansvarig: Jan Nilsson, Malmö.

RISKEN FÖR KRONISK LUNGSJUKDOM EFTER COVID

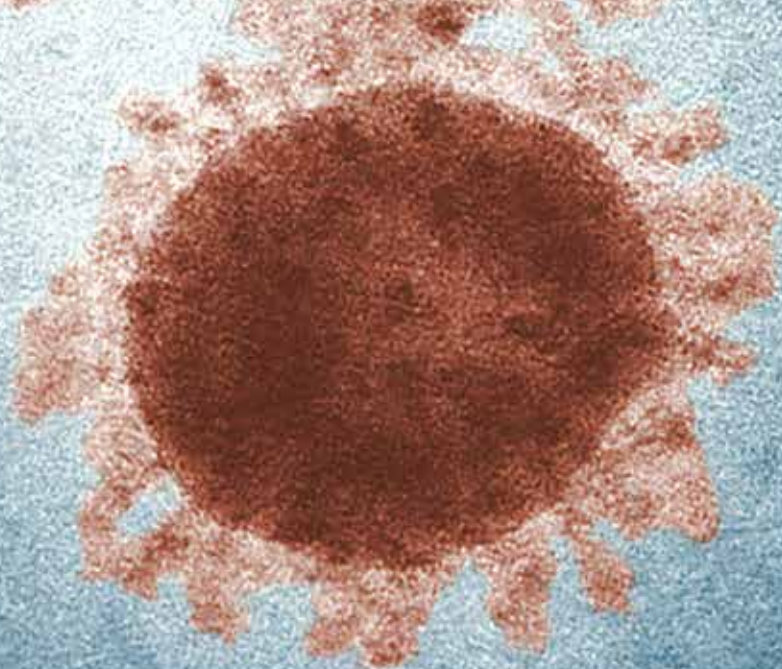
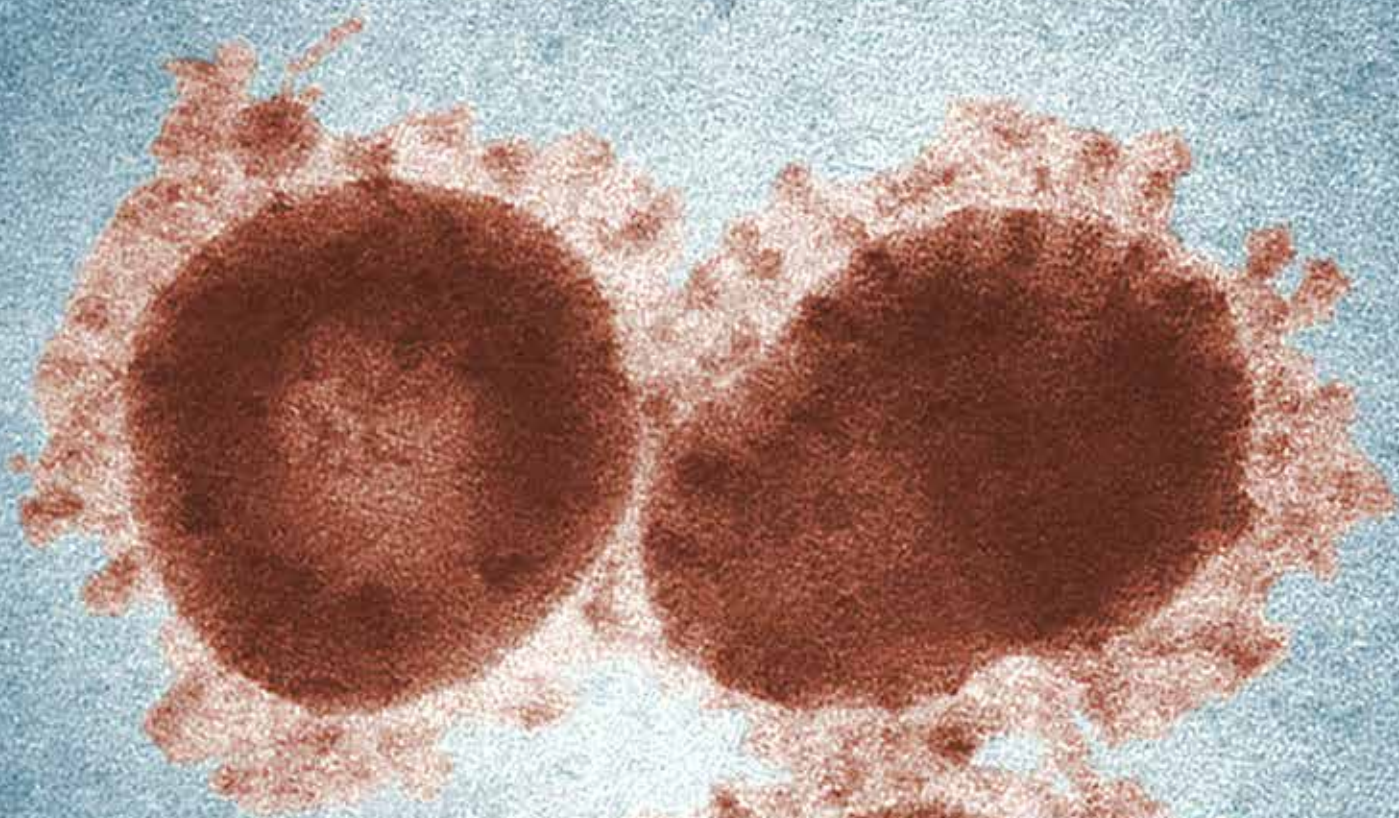
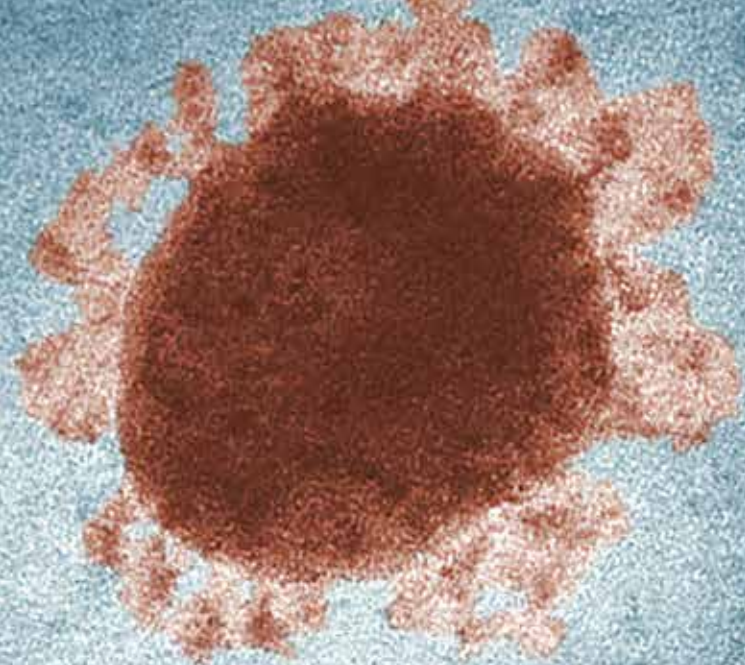
Studie som genomförs bland personer i yrkesverksam ålder som haft covid-19, där syftet är att utröna om lungans skyddsbarriär är påverkad under längre tid efter sjukdomen, speciellt bland dem som har kvarstående lätta luftvägsbesvär och exponeras för luftvägsirriteranter i arbetet, och om detta ökar risken för kroniska luftvägsbesvär.

Projektansvarig: Anna-Carin Olin, Göteborg.

LETAR ÄMNEN SOM AVGÖR SVÅRIGHETSGRAD

Studie som bland annat syftar till att identifiera biomarkörer som kan förutsäga sjukdomens svårighetsgrad. Forskarna undersöker lungfunktion och syresättningsförmåga hos de som påverkats av sin covid-19-sjukdom under kort respektive lång tid. Forskare i Umeå och Örebro har rekryterat studiedeltagare som ska följas upp till fem år genom undersökningar av bland annat lungfunktion, prover och enkät för bedömning av livskvalitet.

Projektansvarig: Clas Ahlm, Umeå.

HJÄRT- LUNGFONDENS PREVENTIONS- OCH PÅVERKANSARBETE

Påverkansarbetet är en viktig del av Hjärt-Lungfondens verksamhet. Den politiska sfären har en viktig roll i kampen mot hjärt- och lungsjukdomar genom att fatta beslut om strukturer och förutsättningar för forskning, vård och prevention.

Hjärt-Lungfonden har under 2021 fört dialog med beslutsfattare och tjänstemän, tagit fram remissyttranden, debattartiklar och aktiviteter för att synliggöra och driva våra prioriteringar. Detta bland annat med avseende på matvanor, fysisk aktivitet, tobak och nikotin samt luftföroreningar.

Behovet av åtgärder på samhällsnivå för att underlätta hälsosamma levnadsvanor är en central fråga för Hjärt-Lungfonden. I februari initierade Hjärt-Lungfonden initiativet »Folkhälsa för alla« med syftet att skapa stöd för politiska insatser i form av en nationell handlingsplan för hälsosamma matvanor och ökad fysisk aktivitet. I skrivande stund har över 2 600 personer och 100 organisationer, universitet, stiftelser och företag undertecknat initiativet. Folkhälsomyndigheten och Livsmedelsverket fick kort därefter ett uppdrag av regeringen att ta fram mål, indikatorer och insatsområden för hållbar och hälsosam livsmedelskonsumtion.

Hjärt-Lungfonden bidrar till dialog men synliggör och sprider också kunskap för att påverka. Under året har flera digitala sammankomster genomförts, bland annat en konferens kring hälsofrämjande och förebyggande arbete tillsammans med Folkhälsomyndigheten och Cancerfonden. Vid konferensen lanserades även Nationella riktlinjer för fysisk aktivitet. Implementeringen av dessa låg till grund för ett digitalt seminarium som genomfördes

tillsammans med Cancerfonden och Gymnastik- och idrottshögskolan. Parterna genomförde även ett webinarium om hälsorisker med stillasittande som samlade omkring 1 700 deltagare.

Forskning är en viktig komponent i arbetet för en bättre folkhälsa. Ett nytt preventionsanslag, finansierat av Norheds stiftelse, lanserades under 2021. Dess första mottagare, Maria Bäck, utvärderar sekundärprevention efter hjärtinfarkt med hjälp av modern teknik (se sidan 19). Hjärt-Lungfonden beställde även under 2021 en studie från Institutet för hälso- och sjukvårdsekonomi (IHE) kring andelen hjärt-kärlsjukdom i Sverige som orsakas levnadsvanor och de påföljande kostnaderna för samhället (se sidan 31).

Samarbete är en viktig och framgångsrik faktor för att åstadkomma reell förändring. Hjärt-Lungfonden samarbetar med en rad likasinnade organisationer, den medicinska professionen, forskare samt nationella och internationella nätverk. Under året har fonden medverkat i flera samarbetsprojekt och evenemang, exempelvis »Trappans dag« och framtagandet av Pep-rapporten.

På global nivå har fonden bland annat medverkat i Sveriges delegation till FN:s Food Systems Summit om hållbara livsmedelssystem. Fonden är också aktiv i såväl EU-processer som internationella nätverk som World Heart Federation (WHF). På EU-nivå är fonden medlem i European Heart Network (EHN).

HÅLLBAR UTVECKLING OCH AGENDA 2030

Agenda 2030 är en global agenda för förändring mot ett mer hållbart samhälle i form av 17 hållbarhetsmål. Sverige har ambitionen att vara ledande i genomförandet av agendan. Vägen dit innebär en rad omställningar och samarbetet mellan olika samhällssektorer och aktörer är fundamentalt för att förverkliga målsättningarna.

Agenda 2030 sätter ribban högt genom ett enskilt mål om god hälsa och välbefinnande (mål 3). Målet innebär ett utökat fokus på livskvalitet och att maximera antalet friska levnadsår. En god hälsa är en förutsättning för människors möjlighet att nå sin fulla potential och bidra till en hållbar samhällsutveckling.

Hjärt-Lungfondens verksamhetsområden, i synnerhet forskningen men även preventionsfrågorna, utgör viktiga byggstenar i detta arbete. För Hjärt-Lungfonden medför Agenda 2030 också en möjlighet att uppmärksamma våra frågor i det nationella genomförandet av hållbarhetsmålen.

Agenda 2030 har som en av dess specifika målsättningar ambitionen att

minska förekomsten av icke smittsamma sjukdomar (delmål 3.4), vilket är helt i linje med Hjärt-Lungfondens uppdrag. I Sverige är den grupp av icke-smittsamma sjukdomar som orsakar flest dödsfall hjärt- och lungsjukdomarna. Därför behövs mer forskning som kan leda fram till förbättrade metoder för prevention, diagnostik, och behandling.

Hälsosamma levnadsvanor, som är ett av de områden som Hjärt-Lungfonden prioriterar, bidrar också till synergieffekter på andra områden. Fysisk aktivitet och goda matvanor påverkar exempelvis möjligheten att ta till sig utbildningen i skolan såväl som till en produktiv sysselsättning. Förebyggandet av hjärt- och lungsjukdom är också nära förknippat med andra områden i Agenda 2030 som minskad tobaksanvändning, minskade luftföroreningar, minskad övervikt/fetma, samt en hållbar och hälsosam livsmedelsproduktion.

HJÄRT- LUNGFONDENS ORGANISATION

Hjärt-Lungfonden är en ideell insamlingsorganisation som hade 1 421 medlemmar 2021. Medlemmarna utser 50 huvudmän som i sin tur tillsätter styrelsen.

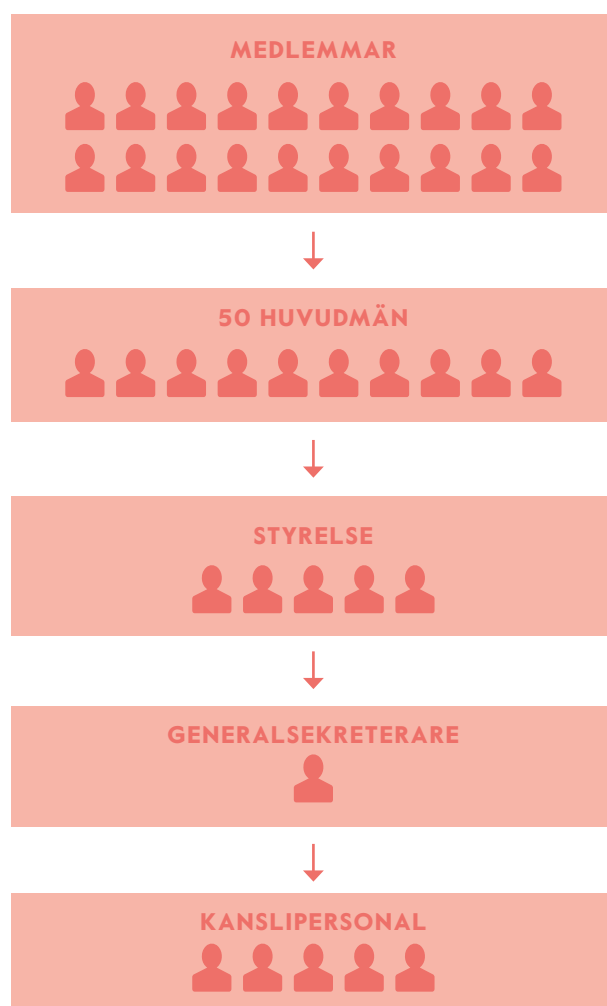
Styrelsen hade fem ordinarie styrelsemöten under 2021 samt ett konstituerande möte i juni. Ordförande för Hjärt-Lungfondens styrelse var Thomas Rolén, generaldirektör vid Domstolsverket. H.K.H Prins Daniel var hedersordförande. Styrelsen bestod av ytterligare sju ledamöter samt en personalrepresentant med suppleant.

Generalsekreterare Kristina Sparreljung ledde Hjärt-Lungfondens arbete under 2021.

Hjärt-Lungfonden hade under året i medeltal 53,4 anställda.

Kansliet i Stockholm bestod 2021 av avdelningarna Forskning, Kommunikation, Insamling, Marknad, Ekonomi/kontorsservice samt IT.

I årsredovisningen listas huvudmän samt de personer som ingår i Hjärt-Lungfondens valberedning, styrelse och forskningsråd. Ytterligare information om Hjärt-Lungfondens organisation finns att läsa på www.hjart-lungfonden.se.

GÅVOR GÖR FORSKNINGEN MÖJLIG

HJÄRT-LUNGFONDENS INSAMLINGS- OCH KAMPANJARBETE

Vår insamling 2021

Hjärt-Lungfonden samlade under 2021 in 460 miljoner kronor till forskningen. Den största delen av de insamlade pengarna kom från testamenten, regelbundna gåvor, minnesgåvor och insamlingsbrev. Även andra gåvoslag, som aktiegåvor, stora gåvor och företagsgåvor bidrog till resultatet. Mer detaljerad information finns att läsa i förvaltningsberättelsen.

Under 2021 utökade Hjärt-Lungfonden även sin satsning på företag och partnerskap. Bland annat upprättades en ny partnerstrategi, med en partnerstruktur som ska kunna möta behoven hos alla typer av företag. Vi inledde samarbeten med flera större företag och organisationer under året.

Året präglades precis som föregående år av coronapandemin, vilket gjorde att Hjärt-Lungfonden tvingades ställa in alla planerade evenemang och fysiska kontakter med våra givare. I stället fortsatte vi med ett digitalt arbetssätt och genomförde ett flertal seminarier online. Även en stor del av vår annonsering och övrig kommunikation skedde digitalt. Direktkontakter med givare skedde främst via telefonsamtal och brev.

Trots dessa förutsättningar lyckades Hjärt-Lungfonden göra ett mycket starkt insamlingsår. De digitala aktiviteterna fungerade över förväntan och vi har sett en stor tillströmning av nya

givare, liksom ett ännu högre engagemang hos befintliga givare. När vi summerade året kunde vi konstatera en ökning i såväl insamlade pengar som antal givare.

Hjärt-Lungfonden är medlem av Giva Sverige, branschföreningen för svenska insamlingsorganisationer. Giva Sverige har en kvalitetskod för insamlingsbranschen som varje medlemsorganisation måste följa och varje år upprättar fonden en effektrapport som denna utifrån Giva Sveriges mall för effektrapportering. Den publiceras på Hjärt-Lungfondens webbplats. Syftet med effektrapporten är att för givare, allmänheten och andra intressenter visa vilken nytta organisationen gör.

Hjärt-Lungfondens arbete kontrolleras av Svensk insamlingskontroll som granskar att vi följer de regler som gäller för insamlingsorganisationer med go-konto i Sverige.

Det gäller oss alla – vårt kommunikationskoncept

Fler människor lider och dör av hjärt- och lungsjukdomar än av något annat, i såväl Sverige som i resten av världen. Detta är utgångspunkten för Hjärt-Lungfondens kommunikationskoncept, där huvudbudskapet är »Det gäller oss alla«. Konceptet togs fram av den egna marknadsavdelningen och lanserades hösten 2020. Konceptet

riktar uppmärksamheten mot det faktum att hjärt- och lungsjukdomar kan drabba alla, oavsett var i livet man befinner sig. Men också att det är vi tillsammans som kan göra något åt saken. Forskning är lösningen, och forskningen behöver mer pengar.

Kampanjarbetet under 2021 fortsatte på den inslagna vägen, och temat »Det gäller oss alla« var genomgående under hela året. Inom ramen för kommunikationskonceptet genomfördes ett antal kampanjer med olika fokus, såsom forskningstema under våren och en satsning på levnadsvanor under sommaren. När kampanjäret summerades kunde vi konstatera att de två viktigaste mätvärdena, varumärkeskännedom och givarvilja, båda hade ökat under året (KÄLLA: NORSTAT).

PostkodLotteriet

Svenska PostkodLotteriet är landets största icke-statliga lotteri. Överskottet från försäljningen av lotteriets produkter går till ett 50-tal organisationer inom den ideella sektorn. Hjärt-Lungfonden är en av de organisationer som får pengar från lotteriet. 2021 delade PostkodLotteriet ut 21 miljoner kronor till Hjärt-Lungfonden. Tack vare PostkodLotteriet och dess lottköpare får Hjärt-Lungfonden ett viktigt bidrag till forskningen om hjärt- och lungsjukdomar.

SÅ NÅR VI UT

HJÄRT-LUNGFONDENS INFORMATIONSVERKSAMHET

Pressarbetet synliggör insamlingen

Hjärt-Lungfondens genomslag i svensk press gjorde under 2021 sin högsta notering i antalet lästillfällen sedan 2013. Antalet införanden nära fördubblades från pandemiåret 2020 och antalet lästillfällen ökade med 29 miljoner i målgruppen 50+. Annonsvärdet landade på hela 70 miljoner kronor, ett lyft med 24 miljoner från året innan. Det proaktiva pressarbetet ligger bakom 84 procent av publiciteten. Bland annat resulterade en nyhet om plötsligt hjärtstopp i hela 200 införanden.

Hjärt-Lungfonden har under året tagit hjälp av kända personer för att nå ut med viktiga budskap. Inte minsta har ishockeylegendaren Börje Salming, som själv drabbats av hjärtsjukdom, varit en person som nämner sig själv som ambassadör för Hjärt-Lungfonden. Lasse Åberg och Mi Ridell är andra exempel.

Under 2021 har Hjärt-Lungfonden fortsatt att satsa på att lyfta drabbade personer och personer som samlar in pengar till forskningen i lokaltidningar, radio, veckomagasin och TV. Arbetssättet har varit fortsatt framgångsrikt. Starka historier har lyfts för att visa behovet av mer forskning och/eller illustrerar personers starka engagemang för att samla in pengar till Hjärt-Lungfonden.

Hjärt-Lungfonden lyfter även fram pågående forskning som fått anslag från fonden i lokal media vilket bidrar till att visa vilken konkret nytta som givarnas pengar gör.

Information om sjukdomar

I Hjärt-Lungfondens ändamål ingår att informera om hjärt-, kärl- och lungsjukdom och att öka kunskapen om forskningens betydelse för ett längre och friskare liv. Hjärt-Lungfondens välkända skriftserie och webbtexter om olika hjärt- och lungsjukdomar kopplade till forskning är en viktig del i arbetet med att sprida information. Ett ständigt arbete pågår där tryckt material och webbtexter löpande ses över och uppdateras i samråd med medicinskt sakkunniga.

Hjärt-Lungfonden erbjuder ett stort antal tryckta skrifter och faktablad för kostnadsfri beställning eller nedladdning.

Skrifterna är populära och beställs av såväl privatpersoner som av sjukvården, där de ofta används i kontakter med patienter och närstående. De synliggörs även vid Hjärt-Lungfondens utåtriktade arbete som seminarier och events. Samtliga skrifter och faktablad finns även tillgängliga digitalt som nedladdningsbara pdf-filer på Hjärt-Lungfondens hemsida och på Internetmedicin.se.

UNDER 2021 FANNS SKRIFTER INOM FÖLJANDE OMRÅDEN:

Hjärtinfarkt • Hjärtsvikt • Hjärtklaffsjukdom • Kärlkramp • Hjärtrytmrubbningar
• Plötsligt hjärtstopp • Barnhjärta • Stroke • Hjärttransplantation • Diabetes •
Aortasjukdomar • Blodtrycket • Kolesterol • Stress • Sömnapné • Närstående
• KOL • Astma • Sarkoidos • Lungfibros • Lungtransplantation • Tuberkulos •
Tobak • Mat och rörelse för ett friskare liv

Forskning för hälsa

– en mycket uppskattad tidning

Hjärt-Lungfondens medlemstidning *Forskning för hälsa* kom under året ut med fyra nummer. Tidningen distribueras till Hjärt-Lungfondens medlemmar, men skickas även till vissa av fondens givare. Människor som lever med hjärt- och lungsjukdom delar här sina berättelser, forskare ger sin bild av sina forskningsprojekt och den senaste utvecklingen inom sina respektive områden. I tidningen läggs stor tonvikt på den hjärt- och lungforskning som pågår i landet och som finansieras av fondens givare. Tidningen berättar även vad forskningen leder till och förklarar varför den är viktig. *Forskning för hälsa* är mycket uppskattad av våra givare, något som bekräftats i läsarundersökningar.

Digital kommunikation

Vid några tillfällen varje månad distribuerar Hjärt-Lungfonden ett digitalt nyhetsbrev. Breven är fyllda av aktuella forskningsnyheter och projekt, presentationer av forskare och berättelser

från människor som drabbats av hjärt-, kärl- eller lungsjukdom på något sätt, antingen personligen eller som närstående. Nyhetsbrevet knyter ofta an till aktuella temadagar under året och lyfter också olika recept, tips och annat som inspirerar till ett mer hälsosamt liv.

I våra sociala kanaler, Facebook, Instagram, Twitter och LinkedIn, har Hjärt-Lungfonden ett stort antal följare som är starkt engagerade i det vi dagligen publicerar. Här lyfter vi både forskare och drabbade. Vi delar också med oss av nyheter från forskningen och vardagstips för att, exempelvis, minska stillasittandet. Vi fördjupar också våra kampanjer genom att till exempel berätta mer om de personer och forskare som medverkar i våra kampanjfilmer och annonser. Vi har också, några gånger per år, så kallade »takeovers« där vi låter en forskare eller en person med erfarenhet av hjärt- eller lungsjukdom berätta mer ingående om sin vardag under en vecka. På Facebook driver vi flera uppskattade grupper för drabbade, med hundratal medlemmar, där sjuka och anhöriga kan diskutera, ge varandra stöd och dela erfarenheter.

**EFTER STROKEN
BLEV STICKNINGEN
EN NY KARRIÄR**

När Lotta Persson drabbades av en stroke för tio år sedan började hon sticka. Nu har hon lämnat både den akademiska karriären och Skåne för en egen garnaffär i Härnösand.

– Det här är det bästa jag har gjort, säger hon.

FÖR TIO ÅR sedan drabbades Lotta Persson, 56 år, av en stroke orsakad av fyra blodproppar i hjärnan. Stroken ledde till att hon fick avbryta sin akademiska karriär i Lund och den avhandling i kulturgeografi som hon skrev på.

– Men vad spelar det för roll? Jag lever och det är det viktigaste, säger Lotta.

Under tiden på sjukhuset tyckte personalen att Lotta skulle prova på att sticka. Ett utmärkt sätt att träna koordination och fingerfärdighet.

– Jag var väldigt emot det, minns Lotta och skrattar. Motvilligt gick jag med på att prova. Sedan blev jag fast.

DEN FÖRSTA GRYTTLAPPEN och tröjan blev inte vackra men är idag fina symboler för att hon tog sig igenom utmaningen. I dag driver Lotta en egen garnaffär i Härnösand, dit hon och sambon flyttade för ett år sedan.

– Vi kände båda två att det var dags att göra något nytt och Höga Kusten har alltid lockat, jag tillbringade alla mina sommarlov där. Vi har inte ångrat oss och trivs väldigt bra, säger hon.

Garnaffären mitt i centrala Härnösand är öppen ett par dagar i veckan. Att arbeta mer är svårt för stroken har medfört både koncentrations-svårigheter och hjärntrötthet. Behovet av återhämtning är stort. Lotta är öppen om vad hon har drabbats av och berättar gärna för kunderna om vad hon har varit med om.

– Kära nån, ibland har jag svårt att få ihop det här med mönster och antal garnnystan. Jag kan tappa ord och har svårt för att räkna. Då är det bra om människor vet att jag har haft en stroke och inte tror att jag är knasig, konstaterar hon med ett skratt.

PROMENADER MED HUNDARNA, att vara vara i naturen, sticka och umgås med släkten är viktigt för återhämtning och vila.

– Min kropp är stark och i dag mår jag väldigt bra. Jag är inte rädd för att drabbas igen. Det som har hänt går ju inte att ändra på. Jag är tacksam över att jag lever och mår bra. Mitt bästa tips till andra är att försöka hitta nya strategier även om det är motigt. När jag höll i en virknål på sjukhuset första gången tänkte jag »vad är det här för skit«. Inget fungerade. Men jag övade och idag har jag en egen butik. Det är underbart!

TEXT MALIN BYSTRÖM SJÖDIN FOTO ANDERS ELIASSON

IHE:

FORSKNINGEN GER ENORMA HÄLSOVINSTER

Hjärt-Lungfonden kan tillsammans med Institutet för hälso- och sjukvårdsekonomi, IHE, presentera nya siffror på hur forskningen bidrar till att rädda liv.

REDAN 2012 LÄT Hjärt-Lungfonden forskningsinstitutet i Lund ta fram hälsoekonomiska rapporter om forskningens värde och hjärt-kärlsjukdomarnas samhällskostnader. Resultaten från rapporterna har genom åren fått stor spridning.

– Vi beslöt därför att inför 2021 ge IHE ett förnyat uppdrag. Vi bad dem ta fram tre rapporter där två är uppdaterade versioner av de som gjordes 2012 och en är en helt ny rapport, berättar Kristina Sparreljung, generalsekreterare på Hjärt-Lungfonden.

Den första delrapporten kartlägger hjärt-kärlsjukdomarnas kostnader. IHE kunde konstatera att dessa sjukdomsgrupper kostar samhället mer än 60 miljarder kronor per år.

Syftet med den andra delrapporten, som var den helt nya undersökningen för 2021, var att kartlägga andelen av sjukdomsburden och

totalkostnaden för hjärt-kärlsjukdom under 2019 som kan kopplas till levnadsvanor.

Det visade sig att ischemiska hjärtsjukdomar som hjärtinfarkt är den sjukdomstyp som i högst grad kan kopplas till levnadsvanor. 56 procent av förekomsten hos kvinnor och 55 procent av förekomsten hos män kan tillskrivas levnadsvanor.

OHÄLSOSAMMA MATVANOR VISADE sig vara den kategori av levnadsvanor som har allra störst påverkan på förekomsten av hjärt-kärlsjukdom. Detta ligger bakom 46 procent av förekomsten av ischemisk hjärtsjukdom och 15 procent av förekomsten av stroke. Därefter följer i tur och ordning levnadsvanorna rökning, högt BMI, alkoholkonsumtion och låg fysisk aktivitet.

Bland de ohälsosamma matvanorna var högt intag av salt den enskilda faktor som hade

störst påverkan, följd av låg konsumtion av fullkorn.

Rapporten listar inte levnadsvanor utifrån hur farliga de är i sig, utan utifrån vilken skada de medför på populationsnivå i Sverige idag. Rökning är en mycket stark riskfaktor för hjärt-kärlsjukdom i sig, men eftersom relativt få röker i Sverige hamnar rökning inte i topp på listan över farliga levnadsvanor i denna undersökning.

SYFTET MED DEN sista delrapporten som presenterades i oktober 2021 var att beräkna värdet av de hälsovinster som medicinsk forskning och implementering av ny teknologi och läkemedel bidragit till under perioden 1980-2019 på hjärt-kärlområdet i Sverige. IHE kom fram till att hälsovinster, mätt i pengar, varit mellan 497 och 995 miljarder kronor.

– Det är enorma siffror, som fortsatt att öka kraftigt under det senaste decenniet. Vi kan förstås inte hävda att alla framsteg beror på våra investeringar i forskningen, men som den största oberoende forskningsfinan-

siären på området har vi rimligen en stor del i utvecklingen. Jag är djupt tacksam gentemot alla våra givare för att de bidragit till den här fantastiska utvecklingen, säger Kristina Sparreljung.

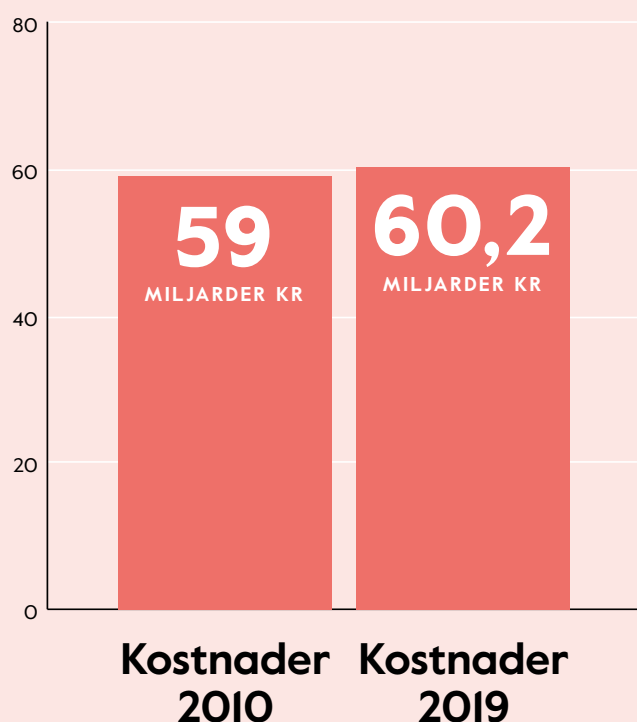
DET TOTALA ANTALET förhindrade eller uppskjutna dödsfall skattades till 723 600 mellan åren 1980 och 2019. 260 500 av dessa beräknades vara direkt kopplade till framsteg inom forskning. En 67-årig man som 1980 skulle ha dött i en hjärtinfarkt kan idag förvänta sig 13 extra levnadsår. Motsvarande siffra för en 67-årig kvinna är 15 vunna levnadsår.

– Många som lever och mår bra idag skulle inte ha funnits med oss utan forskning och teknisk utveckling, säger Jan Nilsson, professor och fram tills nyligen ordförande för Hjärt-Lungfondens forskningsråd.

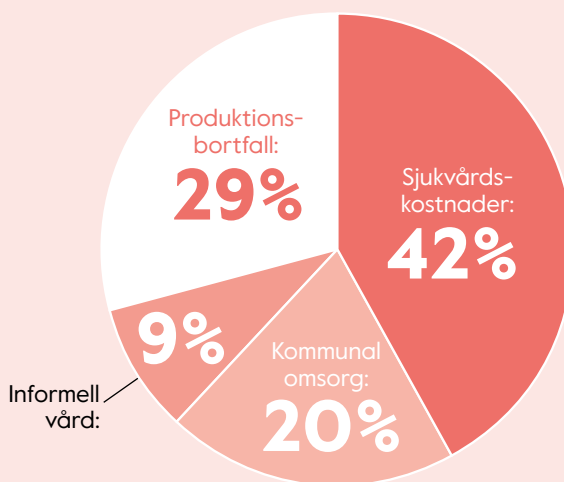
På de följande sidorna presenteras det viktigaste från de tre IHE-rapporterna. De finns i sin helhet att läsa och ladda ned på Hjärt-Lungfondens hemsida. ►

SÅ MYCKET KOSTAR HJÄRT- OCH KÄRLSJUKDOMARNA

I den första rapporten som Hjärt-Lungfonden lät IHE ta fram, publicerad i maj 2021, beräknades totalkostnaden för hjärt-kärlsjukdom i samhället 2019. Kostnader för sjukvård, kommunal omsorg, informell vård och produktionsbortfall har beaktats. Den totala samhällskostnaden för hjärt-kärlsjukdom beräknades till 60,2 miljarder kronor.

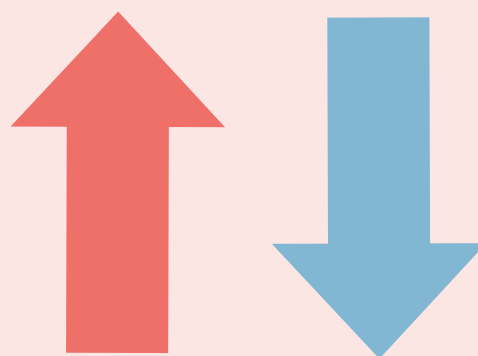
Kostnader fördelat på kostnadsslag

25,5 miljarder kronor uppgick sjukvårdskostnaderna för hjärt-kärlsjukdom till under 2019

13,4 miljarder kronor av detta belopp avser slutenvård

816 000 sjukvårdstillfällen i slutenvård för hjärt-kärlsjukdom registrerades 2019

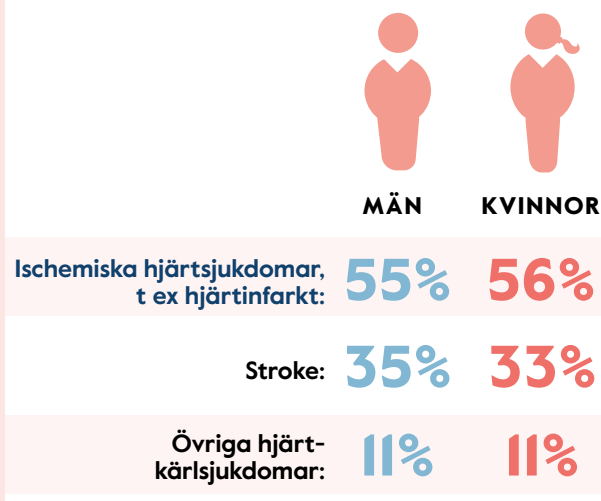
Trender åt olika håll

En anledning till att kostnaderna har ökat är sannolikt att fler personer lever med hjärt-kärlsjukdom 2019 jämfört med 2010. Förbättrade och mer effektiva behandlingar har samtidigt sannolikt lett till lägre kostnader, exempelvis genom kortare sjukhusinläggningar och minskad sjukfrånvaro. Detta kan förklara varför kostnaderna inte stigit mer trots en större förekomst av hjärt-kärlsjukdom.

VÅRA LEVNADSVANOR PÅVERKAR RISKEN FÖR HJÄRT-KÄRLSJUKDOM

Den andra rapporten som Hjärt-Lungfonden lät IHE ta fram 2021 kartlade andelen av totalkostnaden för hjärt-kärlsjukdom 2019 som kan kopplas till levnadsvanor. Sammantaget orsakades enligt rapporten 35 procent av dessa kostnader för personer 25-84 år av ohälsosamma levnadsvanor, vilket motsvarar 8,6 miljarder kronor.

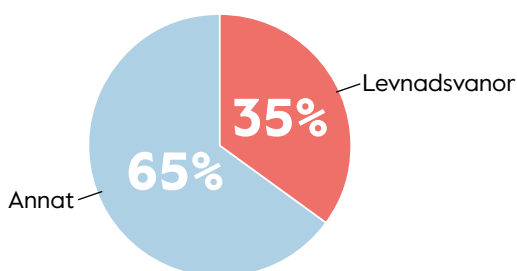
Levnadsvanornas påverkan per sjukdom

67%

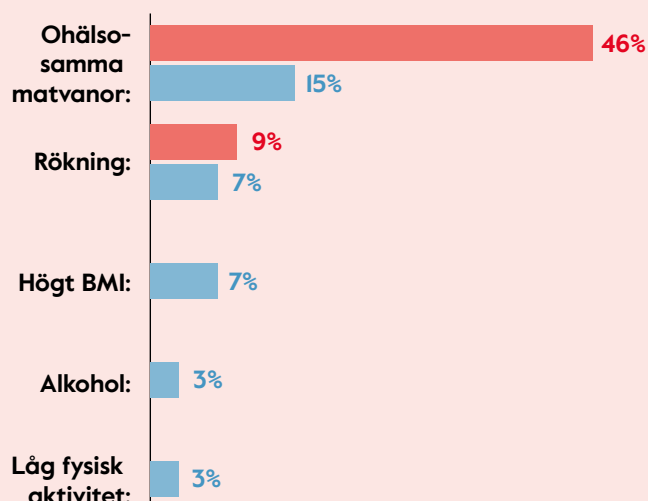
av ischemisk hjärtsjukdom hos kvinnor i åldrarna 25-64 år kan tillskrivas levnadsvanor

Orsak till kostnader för hjärt-kärlsjukdom

Påverkan per levnadsvana

Ohälsosamma matvanor är den kategori av levnadsvanor som har störst påverkan på förekomsten av **ischemisk hjärtsjukdom (rött)** och **stroke (blått)**.

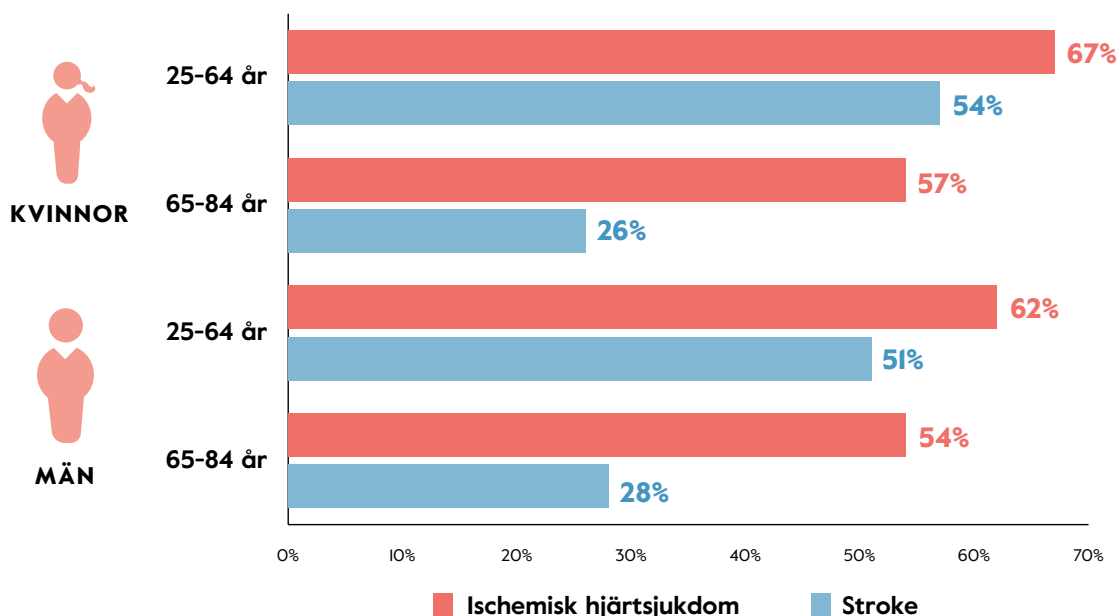
Bland ohälsosamma matvanor var högt intag av salt den faktor som hade störst påverkan, följt av låg konsumtion av fullkorn.

OBS! Rapporten listar inte levnadsvanor utifrån hur farliga de är i sig, utan utifrån vilken skada de medför på populationsnivå i Sverige idag. Rökning är t ex en mycket stark riskfaktor, men eftersom relativt få röker idag hamnar rökning inte i topp på listan över farliga levnadsvanor i denna undersökning.

Levnadsvanor har större påverkan hos yngre

Andelen fall av ischemisk hjärtsjukdom och stroke som orsakats av levnadsvanor är högre i yngre än i äldre åldersgrupper. Det gäller både hos kvinnor och män. Det totala antalet sjukdomsfall är dock betydligt fler bland de äldre.

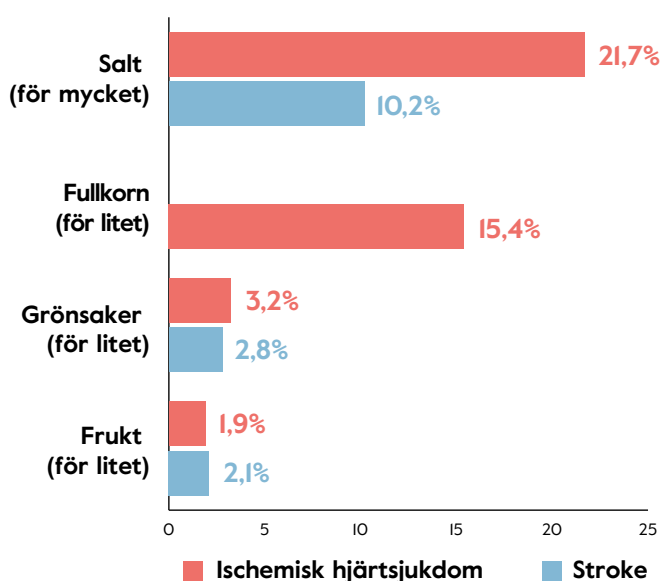

260 500

dödsfall i hjärt-kärlsjukdom har förhindrats eller skjutits upp under perioden 1980-2019 tack vare framsteg inom forskning.

KÄLLA: IHE 2021

Hög saltkonsumtion riskfylld

Olika olämpliga matvanors inverkan på förekomsten av ischemisk hjärt-kärlsjukdom och stroke på populationsnivå.

Trolig underskattning

Av flera anledningar är det troligt att den verkliga andelen hjärt-kärlsjukdom som kan förklaras av levnadsvanor är ännu större än vad som framgår av IHE:s analys, som bygger på konservativa antaganden och beräkningar.

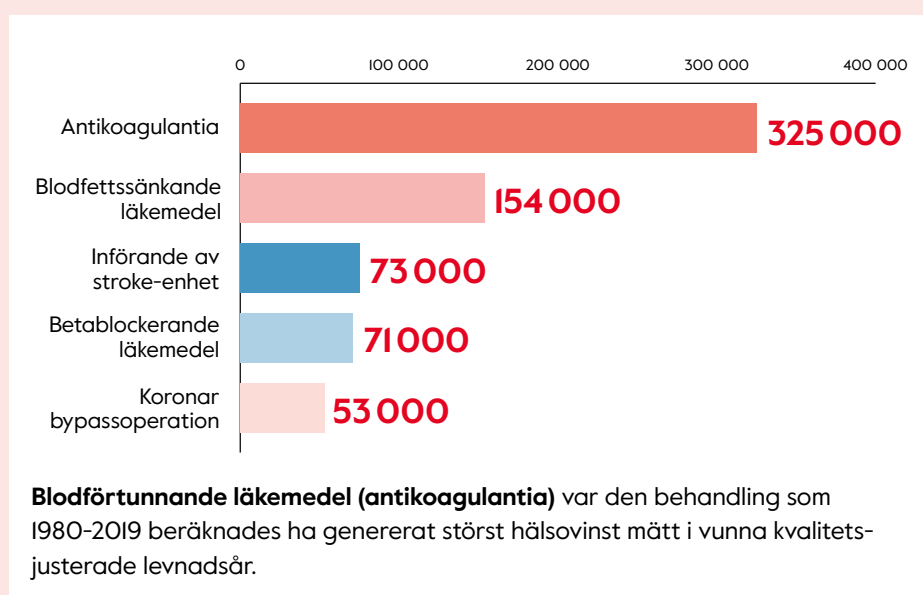
Rött kött – en joker

Intag av rött kött är inte med i IHE:s huvudanalys eftersom det underliggande vetenskapliga underlaget är omdiskuterat. I en tilläggsanalys konstaterar dock IHE att rött kött, om det inkluderas i analysen, kan vara en av de matvanor som har störst påverkan på hjärt-kärlsjukdomarna.

FORSKNINGEN HAR GETT HJÄRTSJUKA LÄNGRE LIV

I den avslutande IHE-rapporten beräknades värdet av de hälsovinster som medicinsk forskning och implementering av ny teknologi/läkemedel bidragit till under perioden 1980-2019 på hjärt-kärlområdet. Mätt i pengar uppgår hälsovinster till mellan 497 och 995 miljarder kronor.

13

extra levnadsår kan en 67-årig man som 1980 skulle ha dött i en hjärtinfarkt idag förvänta sig. Motsvarande siffra för en 67-årig kvinna är

15

vunna levnadsår

	MÄN	KVINNOR
45-49 år	128	31
50-54 år	289	52
55-59 år	456	101
60-64 år	629	186
65-69 år	1 195	425
70-74 år	2 034	978
75-79 år	2 408	1 536
80-84 år	2 110	2 001

Förhindrade eller uppskjutna dödsfall i olika ålderskategorier under 2019, jämfört med en hypotetisk situation utan forskningsrelaterade framsteg sedan 1980.

Det totala antalet förhindrade eller uppskjutna dödsfall uppgår till

723 600

mellan åren 1980 och 2019. 260 500 av dessa beräknas vara direkt kopplade till framsteg inom forskning.

994 505

vunna kvalitetsjusterade levnadsår. Så stora var hälsovinster till följd av medicinsk forskning och implementering av ny teknologi och läkemedel 1980-2019.

497-995

miljarder kronor är hälsovinster översatt i pengar, beroende på vilket monetärt värde som antas för ett kvalitetsjusterat levnadsår.

A full-page background image with a red tint. It shows a close-up of a person in a white lab coat looking through the eyepiece of a microscope. The microscope is in the foreground, and the person's face is slightly out of focus in the background.

VÅRA ANSLAG I SIFFROR

Under 2021 delade Hjärt-Lungfonden ut 333 miljoner kronor till hjärt-, kärl- och lungforskare i Sverige. Det är fondens forskningsråd som, tillsammans med en grupp sakkunniga experter, bedömer ansökningarna och föreslår för styrelsen vilka som bör få forskningsanslag med undantag för vissa anslagsformer.

VÅRA ANSLAGSFORMER 2021

Fördelning till hjärt-kärlforskning

58%

Fördelning till lungforskning

42%

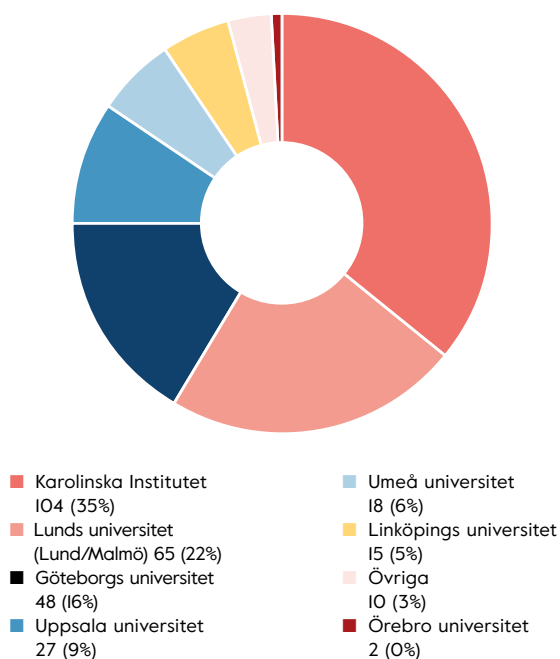
289

pågående forskningsprojekt (januari 2022)

Andre Nyberg, Umeå.
tilldelades Prins Daniels anslag för yngre lovande forskare 2021.

FINANSIERADE PROJEKT UPPDELADE PÅ LÄROSÄTEN (JANUARI 2022)

Största satsningen stavas SCAPIS

SCAPIS är Hjärt-Lungfondens enskilt största forskningssatsning genom tiderna. 30 000 slumpvis utvalda svenskar i åldern 50–64 år har genomgått omfattande hälsoundersökningar – prover, tester, röntgen av organ och avancerad bildtagning i kärlen.

Resultatet är en nationell kunskapsbank som ger forskarna fantastiska möjligheter att skapa nya genombrott.

Läs mer om SCAPIS på hjart-lungfonden.se.

EFFEKTRAPPORT 2022

Hjärt-Lungfonden är medlem i Giva Sverige, en branschförening med drygt 170 medlemsorganisationer som arbetar för tryggt givande. Som medlem åligger det oss att årligen rapportera utfallet av vårt arbete inom ramen för en effektrapport. Syftet är att visa givare, allmänhet och andra intressenter vilken nytta vi gör som organisation.

Giva Sverige använder en mall för denna effektrapportering. Nedan presenteras ett antal frågor baserade på denna mall som Hjärt-Lungfonden besvarar. I flera fall hänvisar vi till andra sidor i rapporten där informationen i fråga finns.

Beskriv organisationen i termer av associationsform, verksamhetsområden och geografisk täckning.

Verksamhetsområde och associationsform framgår på sidorna 8 respektive 12. Fondens kansli finns i Stockholm men det geografiska verksamhetsområdet är Sverige som helhet. Vi genomför aktiviteter i hela landet.

Redogör för rapporteringens avgränsningar med beaktande av t ex verksamhetsområde och geografi.

Rapporten följer de verksamhetsavgränsningar som gäller för organisationen som helhet.

Redogör för tidsperioden som rapporteringen gäller.

Rapporteringen avser 2021.

Beskriv problemet ni adresserar och för vilken/vilka målgrupp(er).

Problemet vi adresserar är utbredningen av hjärt- och lungsjukdom i samhället. Detta problematiseras på sidorna 8 och 36. På sidan 5 illustreras problemet i form av aktuell fakta. Vår målgrupp är i vid mening den svenska allmänheten. En ofta prioriterad grupp är de många personer som personligen är berörda av hjärt- och/eller lungsjukdom som patienter eller anhöriga.

Redogör för vilken typ av resurser ni använder för att nå tänkta effekter.

Hjärt-Lungfondens insamlings-, kampanj-, kommunikations- och påverkansarbete beskrivs på sidorna 22-27.

Redogör för vilka aktiviteter ni genomför för att nå tänkta effekter.

Hjärt-Lungfondens aktiviteter inom ramen för vårt insamlings-, kampanj-, kommunikations- och påverkansarbete beskrivs på sidorna 22-27. Forskningen kan också ses som den aktivitet som ytterst leder till de effekter vi eftersträvar. Stora forskningssatsningar beskrivs på sidorna 16-19.

Redogör för de effekter på längre sikt som ni vill åstadkomma, samt när i tid de förväntas realiseras.

Vår övergripande vision framgår på sidan 8. Våra visionära forskningsmål inom elva prioriterade områden anges på sidorna 9-11. Målen hjälper oss att följa forskningsinsatser över tid och tydliggör vilka effekter som forskningen förväntas leverera på en övergripande nivå. Det är dock vanskligt att tidsätta dessa förväntade effekter. På insamlingsnivå är effektmålet en fortsatt ökning under kommande år.

Ange organisationens totala verksamhetskostnader för tidsperioden.

508 229 589 kr. Läs mer i vår årsredovisning som finns tillgänglig på vår hemsida.

Redogör för prestationer.

En bärande tanke med denna rapport är att redogöra för organisationens prestationer på olika nivåer. Dessa redovisas på sidorna 13, 14-15, 16-19, 20-21 och 22-27. En typ av prestation som tillkommit på senare år är vår utdelning av medel för covid-19-forskning med koppling till hjärt- och lungsjukdom.

Utvärdera prestationer i förhållande till använda resurser, tidigare resultat, andras resultat och/eller satta mål.

Här redovisas Hjärt-Lungfondens prestationer i form av insamlade och utdelade medel, snarare än utfallet av själva forskningen som är svårare att kvantifiera. För att möjliggöra en jämförelse över tid anges även föregående års utfall inom parantes.

Under 2021 uppgick Hjärt-Lungfondens insamlade medel till 460 (417) miljoner kronor.

Testamenten, regelbundna gåvor, minnesgåvor och bidrag baserade på insamlingsbrev stod för den största delen av insamlingen. Under samma period fick Hjärt-Lungfonden in ansökningar från forskare till ett värde av cirka 2,0 (2,2) miljarder kronor. Hjärt-Lungfonden kunde bevilja 16,7 (13,0) procent av dessa ansökningar om forskningsstöd. Det innebar att fonden under året delade ut 333 (298) miljoner kronor till hjärt-, kärl- och lungforskare i Sverige. Räknat i antal forskningsprojekt gav Hjärt-Lungfonden 2021 totalt stöd till cirka 300 (300) sådana.

Utifrån periodens resultat, dela lärdomar och vad ni avser göra för att upprätthålla och förbättra resultatet i framtiden.

En viktig lärdom under 2021 var att stora omvärldshändelser som covid-pandemin, som tvingade fram nya arbetssätt, inte behöver påverka insamlingen negativt. Det var sannolikt gynnsamt i ett insamlingsperspektiv att pandemin hade en koppling till våra ordinarie sjukdomsområden, och att vi svarade på detta genom att instifta ett nytt, särskilt anslag för covid-relaterad forskning. För att upprätthålla insamlingens positiva utveckling framöver kommer vi att fortsätta att arbeta enligt fungerande insamlingskoncept och utveckla nya.

Ange definitioner för de mått som ni använder för att mäta prestationer.

Prestationer i form av insamling och utdelning mäts i kronor och ören över tid. I samarbete med Institutet för hälso- och sjukvårdsekonomi utvärderar vi också de hälsoekonomiska vinster som forskningen (och dess prestationer) har bidragit till. Här används bland annat måttet kvalitetsjusterade levnadsår, QALY, se sidan 39. Vi följer och mäter också forskningens resultat på flera andra sätt. På projektnivå sker det framför allt genom forskarnas återsrapportering av de beviljade projektens utfall. Här används flera mått, exempelvis antalet vetenskapliga publiceringar, citeringar och de publicerade tidskrifternas så kallade impact factor.

